

نگاهی به اقتصاد

سردبیر

بررسی تحولات اقتصاد کشور در سال ۱۳۹۴ نشان می‌دهد، به‌رغم بروز شوک منفی قیمت نفت و تأثیرات محدودکننده آن بر رشد اقتصادی، دستاوردهای مثبت و قابل توجهی نیز در این سال حاصل شده است. حفظ ثبات بازار ارز از طریق کنترل نوسانات آن و تأمین به موقع نیازهای ارزی واردکنندگان و مدیریت انتظارات تورمی و تداوم کاهش نرخ تورم، از جمله این دستاوردها بود. افزون بر این، حل و فصل مناقشات بین‌المللی و رفع تحریم‌های ظالمانه مالی و اقتصادی، چشم‌انداز تحولات مثبتی در حوزه تعاملات بانکی بین‌المللی و بهبود و ارتقای فعالیت‌های تأمین مالی را در این سال ترسیم نمود. برقراری مجدد ارتباط سوئیفت در نظام بانکی، هدایت تجارت خارجی کشور به سمت عملیات متداول تسویه بین‌المللی، بهره‌گیری از ظرفیت‌های بازارهای مالی بین‌المللی به‌منظور جذب سرمایه خارجی، افزایش سطح روابط کارگزاری بانکی و ارتقای توان خدمت‌رسانی بانک‌ها به اقتصاد کشور، به عنوان نمونه‌ای از این فرصت‌ها و موفقیت‌ها به شمار می‌آیند.

رویکرد بانک مرکزی در زمینه کاهش تدریجی و غیردستوری نرخ‌های سود بانکی در سال ۱۳۹۴ و ماه‌های ابتدایی سال ۱۳۹۵ با تمرکز بر ظرفیت‌های بازار بین بانکی تداوم یافت که این اقدامات با توفیقات مناسبی نیز همراه بود. در نتیجه اقدامات پیشین بانک مرکزی در زمینه ساماندهی اضافه برداشت بانک‌ها و تبدیل آن به خطوط اعتباری با نرخ‌های مناسب، تمدید سپرده‌گذاری‌های پیشین و انجام سپرده‌گذاری جدید در این بازار و نیز تعدیل نسبت سپرده قانونی بانک‌های تجاری، مشکلات نقدینگی بانک‌ها تا حدودی کاهش یافت و سرانجام، شرایط بهتری برای مدیریت جریان

نقدینگی بانکها فراهم شد. در نتیجه این مجموعه اقدامات، نرخ سود بازار بین‌بانکی از سطوح بالای ۲۹ درصد در ابتدای سال ۱۳۹۴ به حدود ۱۸ درصد در پایان این سال کاهش یافت. هم‌زمان با این اقدامات، بانک مرکزی در چارچوب توافق بانکها و مصوبات شورای پول و اعتبار در چندین مرحله نسبت به تعدیل نرخ‌های سود مورد عمل بانکها اقدام نمود، به‌طوری‌که سقف نرخ‌های سود سپرده‌های یک‌ساله بانکها از ۲۰ درصد در اردیبهشت سال ۱۳۹۴ به ۱۵ درصد در تیرماه سال ۱۳۹۵ کاهش یافت. در همین دوره، حداکثر نرخ سود تسهیلات عقود غیرمشارکتی و سقف سود برای تسهیلات عقود مشارکتی قابل درج در قرارداد میان بانک و مشتری نیز به ترتیب از ۲۱ و ۲۴ درصد به ۱۸ درصد کاهش یافت.

با توجه به بروز شوک منفی نفتی و تشدید نگرانی در زمینه افت رشد اقتصادی در سال ۱۳۹۴ و نقش فعال بانک مرکزی در زمینه مساعدت به رشد اقتصادی در سال پیشین، این بانک در سال جاری نیز تلاش نمود از واحدهای تولیدی به‌ویژه واحدهای کوچک و متوسط حمایت نماید. در این راستا، بانک مرکزی با تمرکز بر تأمین سرمایه در گردش واحدهای تولیدی در جهت افزایش بهره‌برداری از ظرفیت‌های خالی اقتصاد و نیز ابلاغ بخشنامه‌ها و دستورالعمل‌های مختلف و متعدد در این زمینه - با تأکید بر بنگاه‌های کوچک و متوسط - در راستای حمایت از تولید اقدام نمود. بر اساس پیش‌بینی‌های موجود و نیز پیش‌بینی‌های ارائه‌شده از سوی نهادهای معتبر بین‌المللی، وضعیت رشد اقتصادی ایران در سال ۱۳۹۵ بهبود قابل ملاحظه‌ای خواهد یافت و به سطوح بالای ۴/۵ درصد خواهد رسید.

با توجه به مشکلات موجود در نظام بانکی کشور و نیز با در نظر گرفتن هدف تعیین‌شده در برنامه ششم توسعه کشور، مبنی بر دستیابی به متوسط رشد اقتصادی سالانه ۸ درصد و لزوم بهبود وضعیت تأمین مالی اقتصاد در این خصوص، اصلاح و تقویت نظام مالی، تجدید ساختار بازار پول و بازنگری اساسی در ساختار ترانزنامه‌ای بانک‌های کشور و سالم‌سازی ترکیب آن در دستور کار بانک مرکزی و دستگاه‌های اقتصادی ذیربط در مجموعه دولت قرار گرفت. در این راستا، طرح "اصلاح نظام بانکی" در قالب سه بسته «حل معضل جریان نقد و انجماد دارایی‌ها»، «سامان‌دهی بدهی‌های دولت» و «افزایش سرمایه بانکها» طراحی و ابلاغ شد. بسته «حل معضل جریان نقد و انجماد دارایی‌ها» که با مسئولیت مستقیم بانک مرکزی و مشارکت دستگاه‌های ذیربط به اجرا در خواهد آمد، در قالب ۱۰

برنامه عملیاتی (Action Plan) با موضوع‌هایی مانند مدیریت فعالانه بازار بین بانکی، تجهیز و تخصیص منابع شبکه بانکی، دسته‌بندی بانک‌ها، انتظام بخشی بازار پول با ساماندهی مؤسسات غیر مجاز، افزایش سرمایه بانک‌ها، حل و فصل مطالبات غیر جاری بانک‌ها و تقویت نظارت بر فعالیت بانک‌ها، تنظیم شده است. در فاز نخست، برنامه عملیاتی هر یک از بسته‌های سه گانه «حل معضل جریان نقد و انجماد دارایی‌ها»، «سامان‌دهی بدهی‌های دولت» و «افزایش سرمایه بانک‌ها» با جزئیات کامل در مقاطع فصلی برنامه‌ریزی شده است.

تبیین سیاست‌های پولی در سال ۱۳۹۵

در سال ۱۳۹۴ با توجه به تداوم روند کاهشی نرخ تورم، کاهش تدریجی و غیر دستوری نرخ‌های سود بانکی با استفاده از ظرفیت‌های بازار بین بانکی در دستور کار بانک مرکزی قرار گرفت. بر این اساس، در کنار ساماندهی بدهی بانک‌ها به بانک مرکزی از طریق تبدیل اضافه‌برداشت بانک‌ها به خطوط اعتباری با نرخ‌های سود مناسب، با راه‌اندازی سامانه الکترونیکی چک‌اوک و تکمیل پوشش آن در ماه‌های ابتدایی سال ۱۳۹۴- با هدف جلوگیری از بروز مخاطرات اخلاقی و افزایش اضافه برداشت بانک‌ها- نظم مناسبی در مدیریت وجوه نقد بانک‌ها حاکم شد و در پیچه اضافه برداشت بانک‌ها تحت کنترل درآمد. رویکرد بانک مرکزی در این زمینه، با اقدام‌های جانبی این بانک در خصوص تعدیل نسبت سپرده قانونی بانک‌های تجاری، تعمیق بازار بین بانکی، تمدید و انجام سپرده‌گذاری جدید در این بازار تکمیل شد و در مجموع، شرایط بهتری برای مدیریت نقدینگی در بانک‌ها فراهم شد. مجموعه این اقدام‌ها به کاهش قابل ملاحظه نرخ سود بازار بین بانکی از ۲۹ درصد در فروردین ماه سال ۱۳۹۴ به ۱۸/۸ درصد در اسفند سال ۱۳۹۴ منجر شد. رویکرد بانک مرکزی در زمینه کاهش تدریجی و غیر دستوری نرخ‌های سود بانکی در سال ۱۳۹۵ نیز با بهره‌گیری از ظرفیت‌های بازار بین بانکی تداوم یافت و نرخ سود بازار بین بانکی در استمرار روند کاهشی خود به ۱۷/۹ درصد در خرداد سال ۱۳۹۵ کاهش یافت. بانک مرکزی هم‌زمان با این اقدام‌ها، در چارچوب مصوبات شورای پول و اعتبار در چندین مرحله نسبت به تعدیل نرخ‌های سود مورد عمل بانک‌ها اقدام نمود.

در این راستا، بانک مرکزی پیشنهادهای خود در زمینه اصلاح مؤلفه‌های سیاست پولی را به شورای پول و اعتبار ارائه کرد و این شورا نیز در یکپهزار و یکصد و نود و هشتمین جلسه خود (در تاریخ ۱۳۹۴/۲/۸)، تصمیم‌هایی همچون کاهش سقف نرخ سود سپرده‌های بانکی (از ۲۲ درصد به ۲۰ درصد)، کاهش حداکثر نرخ سود تسهیلات عقود غیرمشارکتی (از ۲۲ درصد به ۲۱ درصد)، تعیین سقف نرخ سود قابل درج در قراردادهای تسهیلات عقود مشارکتی (۲۴ درصد) و نیز کاهش نسبت سپرده قانونی بانک‌های تجاری (از ۱۳/۵ درصد به ۱۳ درصد) را اتخاذ نمود. بر اساس مصوبه یادشده، در اصلاح نرخ‌های سود بانکی و متناسب‌سازی آن با بازدهی فعالیت‌های بخش حقیقی اقتصاد، رویکردی تدریجی و غیردستوری اتخاذ و از شوک‌درمانی و تغییر ناگهانی و شدید نرخ‌های سود بانکی پرهیز شد.

در ادامه، با توجه به نتایج مثبت اقدام‌های انجام گرفته از سوی بانک مرکزی و کاهش قابل ملاحظه نرخ سود بازار بین بانکی، با پیشنهاد بانک مرکزی و تصویب شورای پول و اعتبار در ۲۷ بهمن سال ۱۳۹۴، سقف نرخ سود سپرده‌های یک‌ساله از ۲۰ درصد به ۱۸ درصد کاهش یافت. حداکثر نرخ سود تسهیلات عقود غیرمشارکتی از ۲۱ درصد به ۲۰ درصد و سقف نرخ سود تسهیلات مورد انتظار عقود مشارکتی (مندرج در قرارداد میان بانک‌ها و مشتریان) نیز از ۲۴ درصد به ۲۲ درصد کاهش یافت.

رویکرد سیاست‌های پولی در سال ۱۳۹۵ نیز همچنان بر کاهش تدریجی و غیردستوری نرخ‌های سود بانکی متناسب با تحولات نرخ تورم و اقتضانات کلان کشور استوار است. بر این اساس، در سه ماهه نخست سال ۱۳۹۵ نیز نرخ‌های مصوب شورای پول و اعتبار در بهمن ماه سال ۱۳۹۴ بر قوت خود باقی ماند، ولی با توجه به سیاست‌های بانک مرکزی مبنی بر حمایت از تولید و کمک به واحدهای تولیدی کوچک و متوسط در سال ۱۳۹۵ و نیز دستیابی به نرخ تورم ۹/۷ درصدی در خرداد ماه سال جاری، در یک هزار و دویست و بیستمین جلسه شورای پول و اعتبار (در تاریخ ۱۳۹۵/۴/۸)، نرخ‌های سود بانکی مورد بازنگری قرار گرفت. بر این اساس، نرخ سود سپرده‌های یک‌ساله بانکی از ۱۸ به ۱۵ درصد کاهش یافت و نرخ سود تسهیلات عقود غیرمشارکتی و نرخ سود مورد انتظار برای تسهیلات عقود مشارکتی قابل درج در قرارداد میان بانک و مشتری نیز به ۱۸ درصد کاهش یافت.

بانک مرکزی در سال ۱۳۹۵ هم‌زمان با اجرای مجموعه اقدام‌های پیش‌گفته، با توجه به مشکل تنگنای اعتباری و در جهت کاهش و رفع ریشه‌های اصلی مشکلات بازار پول، اجرای برنامه اصلاح نظام بانکی کشور را در دستور کار خود قرار داد.

تحولات بخش اسمی اقتصاد

الف) وضعیت متغیرهای حوزه پولی و اعتباری

بر اساس آخرین آمار موجود، حجم نقدینگی در پایان خرداد ۱۳۹۵ به ۱۰۵۹۵/۰ هزار میلیارد ریال رسید که نسبت به پایان خرداد سال ۱۳۹۴ به میزان ۲۹/۷ درصد رشد داشت. رشد نقدینگی در ۱۲ ماهه منتهی به خرداد ۱۳۹۵ در مقایسه با رشد این متغیر در ۱۲ ماهه منتهی به خرداد سال ۱۳۹۴ (۲۲/۷ درصد) برابر ۷/۰ واحد درصد افزایش داشت. همچنین، نقدینگی در سه‌ماهه نخست سال ۱۳۹۵ از رشدی برابر ۴/۲ درصد برخوردار شد که در مقایسه با رشد دوره مشابه سال ۱۳۹۴ (۴/۴ درصد)، ۰/۲ واحد درصد کاهش نشان می‌دهد.

پایه پولی در پایان خرداد سال ۱۳۹۵ با رشدی برابر ۳/۴ درصد نسبت به پایان اسفند ۱۳۹۴ (۵۱/۶ هزار میلیارد ریال افزایش) به ۱۵۸۵/۲ هزار میلیارد ریال رسید که نسبت به رشد دوره مشابه در سال ۱۳۹۴ (برابر ۰/۴ درصد)، ۳/۰ واحد درصد افزایش نشان می‌دهد. خالص دارایی‌های خارجی بانک مرکزی با ۳/۱ درصد کاهش نسبت به پایان سال ۱۳۹۴ و با سهمی کاهنده برابر ۳/۹ واحد درصد، مهم‌ترین عامل کاهنده رشد پایه پولی در سه‌ماهه نخست سال ۱۳۹۵ بوده است. افزون بر این، مطالبات بانک مرکزی از بانک‌ها با ۷/۰ درصد افزایش نسبت به پایان سال ۱۳۹۴ به ۸۹۵/۱ هزار میلیارد ریال رسید که با سهمی فزاینده برابر ۳/۸ واحد درصد، مهم‌ترین عامل فزاینده رشد پایه پولی در سه‌ماهه نخست سال ۱۳۹۵ بوده است. خالص مطالبات بانک مرکزی از بخش دولتی نیز با ۳۱/۱ درصد افزایش نسبت به پایان سال ۱۳۹۴ به ۲۳۸/۹ هزار میلیارد ریال رسید که با سهمی فزاینده برابر ۳/۷ واحد درصد، یکی دیگر از عوامل فزاینده رشد پایه پولی در سه‌ماهه نخست سال ۱۳۹۵ بوده است.

در پایان خرداد ۱۳۹۵، ضریب فزاینده نقدینگی به ۶/۶۸۴ رسید. بدین ترتیب، ضریب فزاینده نقدینگی نسبت به پایان سال ۱۳۹۴، ۰/۸ درصد افزایش یافت که در مقایسه با رشد دوره مشابه سال ۱۳۹۴ (۳/۹ درصد)، ۳/۱ واحد درصد کاهش نشان می‌دهد.

ب) تحولات بخش خارجی اقتصاد

بر اساس برآوردهای مقدماتی، در سه ماهه نخست سال ۱۳۹۵ مازاد حساب جاری تراز پرداخت‌ها با افزایش ۶۶/۹ درصدی نسبت به دوره مشابه سال پیشین، به ۶/۶ میلیارد دلار رسید. افزایش قابل توجه مازاد حساب جاری نسبت به سه ماهه نخست سال ۱۳۹۴، عمدتاً ناشی از رشد ارزش صادرات نفتی و غیرنفتی و کاهش ارزش واردات بود.

در سه ماهه نخست سال ۱۳۹۵، ارزش فوب صادرات کالا با ۹/۴ درصد افزایش در مقایسه با دوره مشابه سال ۱۳۹۴ به ۱۹/۳ میلیارد دلار و ارزش فوب واردات کالا با ۱۱/۵ درصد کاهش به رقم ۱۱/۴ میلیارد دلار رسید.

مجموع تعهدات خارجی کشور در پایان خردادماه سال ۱۳۹۵ به رقم ۲۲/۹ میلیارد دلار رسید که ۶۶/۹ درصد آن را تعهدات بالقوه و ۳۳/۱ درصد آن را تعهدات بالفعل (بدهی‌ها) تشکیل می‌داد. سهم بدهی‌های کوتاه‌مدت و بلندمدت از کل بدهی‌های خارجی (تعهدات بالفعل) در مقطع زمانی یادشده به ترتیب برابر ۲۹/۴ و ۷۰/۶ درصد بود.

ج) تحولات بازارهای دارایی

به‌رغم شرایط نامساعد متغیرهای بخش خارجی به‌ویژه کاهش قیمت نفت در بازارهای جهانی، بازار ارز در سه ماهه نخست سال ۱۳۹۵ از ثبات مناسبی برخوردار بود. متوسط نرخ اسمی دلار در این دوره در بازار آزاد معادل ۳۴۷۳۲ ریال بود که نسبت به دوره مشابه سال ۱۳۹۴، ۴/۴ درصد رشد داشت. همچنین، هر دلار آمریکا در سه ماهه نخست سال ۱۳۹۵ در بازار بین بانکی با نرخ متوسط ۳۰۳۵۸ ریال در اختیار متقاضیان قرارگرفت که در مقایسه با عملکرد دوره مشابه سال قبل حدود ۶/۵ درصد افزایش نشان می‌دهد. در فصل نخست سال ۱۳۹۵، نرخ دلار آمریکا در برابر یورو در بازارهای جهانی

تضعیف شد؛ به گونه‌ای که متوسط نرخ برابری دلار آمریکا در برابر یورو نسبت به سه ماهه نخست سال ۱۳۹۴، در حدود ۲/۵ درصد کاهش داشت. متوسط نرخ یورو در مقابل ریال در بازار آزاد در سه ماهه نخست سال ۱۳۹۵ نسبت به دوره مشابه سال قبل ۶/۹ درصد افزایش داشته است.

هدف اصلی بانک مرکزی در بازار ارز، برقراری آرامش و ثبات و مراقبت از عدم شکل‌گیری زمینه‌های سوداگری در بازار و نیز زمینه‌سازی برای یکسان‌سازی نرخ ارز بوده است. در نتیجه مدیریت مناسب بانک مرکزی در بازار ارز، انحراف معیار نرخ برابری دلار آمریکا مقابل ریال در بازار آزاد در سه ماهه نخست سال ۱۳۹۵ نسبت به دوره مشابه سال پیشین در حدود ۲۹/۷ درصد کاهش پیدا کرد. ضریب تغییرات نرخ برابری ارزهای جهان‌روا در مقابل ریال در بازار رسمی در سه ماهه نخست سال ۱۳۹۵ در دامنه ۰/۳ تا ۲/۳ قرار داشت. همچنین، ضریب تغییرات این اسعار در بازار آزاد نیز محدود و در فاصله ۰/۶ تا ۱/۹ بود که ثبات مناسب بازار ارز در این دوره را نشان می‌دهد.

در سه ماهه نخست سال ۱۳۹۵، قیمت قطعات مختلف سکه طلا در بازار با افزایش همراه بود. در این مدت، میانگین قیمت هر قطعه سکه بهار آزادی طرح جدید به ۱۰۲۳۵ هزار ریال رسید که در مقایسه با دوره مشابه سال ۱۳۹۴، بیش از ۸/۸ درصد رشد نشان می‌دهد. در سه ماهه نخست سال ۱۳۹۵، میانگین قیمت ربع سکه بهار آزادی با ۴/۷ درصد و میانگین قیمت سکه بهار آزادی با ۸/۸ درصد افزایش، به ترتیب کمترین و بیشترین افزایش قیمت را در بین قطعات مختلف سکه در مقایسه با دوره مشابه سال ۱۳۹۴، به خود اختصاص دادند. افزایش قیمت طلا در بازارهای جهانی یکی از عوامل تأثیرگذار بر رشد قیمت قطعات مختلف سکه طلا در بازار داخلی بوده است.

شاخص کل بورس در پایان سه ماهه نخست سال ۱۳۹۵ نسبت به پایان سال ۱۳۹۴ با ۹/۵ درصد کاهش همراه بود. بررسی شاخص‌های کلیدی بورس اوراق بهادار نشان می‌دهد که در پایان سه ماهه نخست سال ۱۳۹۵ تغییرات سه متغیر اصلی این بازار شامل: شاخص کل، ارزش بازار و ارزش معاملات نسبت به سه ماهه پایانی سال ۱۳۹۴، به ترتیب ۹/۵-، ۱۰/۶- و ۳۷/۲- درصد بوده است. مهم‌ترین دلیل رشد منفی شاخص‌های یادشده، نزدیکی به فصل مجامع و نبود چشم‌انداز روشن در خصوص تقسیم سود شرکت‌ها، تعدیل هیجانات ناشی از اجرای برجام و منطقی‌تر شدن ارزیابی فعالان

بازار سرمایه از اثرگذاری لغو تحریم‌ها بر صورت‌های مالی شرکت‌ها و ادامه رکود در بازار جهانی کالاها بوده است.

برنامه‌های بانک مرکزی در سال ۱۳۹۵

به‌رغم نقش غالب و محوری پول در تأمین مالی اقتصاد، بروز تنگنای اعتباری در شبکه بانکی، عملکرد مناسب نظام بانکی در تأمین مالی اقتصاد را دچار اختلال نموده و این امر تحقق رشد اقتصادی هدف‌گذاری شده را با مخاطراتی همراه کرده است. در چنین شرایطی، اقدام عاجل پیش‌روی سیاستگذار، اصلاح نظام مالی در جهت سالم‌سازی ساختار ترازنامه بانک‌ها و ایجاد تنوع در منابع تأمین مالی اقتصاد بود که این مهم در نامه تیرماه سال ۱۳۹۴ مقام محترم ریاست جمهوری به معاون اول محترم نمود یافت که در آن علاوه بر رئیس کلی برنامه جامع اصلاح نظام بانکی، به مواردی همچون توسعه بازار اولیه سرمایه و سامان بخشی به بدهی‌های دولت تأکید شده است.

بانک مرکزی همگام با اجرای مجموعه‌ای از اقدام‌های عاجل در جهت کاهش تنگنای اعتباری بانک‌ها، از ابتدای سال جاری برنامه اصلاح نظام بانکی کشور را در چارچوب نامه مقام محترم ریاست جمهوری در دستور کار خود قرار داده است. بر این اساس، پس از شناخت دقیق مسأله و تدوین راهکارهای مؤثر، برنامه‌های اصلاحی بانک مرکزی در این زمینه در قالب "طرح اصلاح نظام بانکی" ارائه شد که این طرح نیز پس تصویب در کارگروه تخصصی ستاد هماهنگی امور اقتصادی، از سوی رئیس محترم جمهور به دستگاه‌های اجرایی ابلاغ شد. در چارچوب این طرح، برنامه اصلاح نظام بانکی در قالب سه بسته "حل معضل جریان نقد و انجماد دارایی‌ها"، "سامان‌دهی بدهی‌های دولت" و "افزایش سرمایه بانک‌ها" پیگیری و اجرا خواهد شد. بسته "حل معضل جریان نقد و انجماد دارایی‌ها" که با مسئولیت مستقیم بانک مرکزی به اجرا در خواهد آمد، در قالب ۱۰ برنامه عملیاتی و با پرداختن به موضوع‌هایی همچون مدیریت فعالانه بازار بین بانکی، تجهیز و تخصیص منابع شبکه بانکی، دسته‌بندی بانک‌ها، انتظام بخشی به بازار پول از طریق ساماندهی مؤسسات غیرمجاز، افزایش سرمایه بانک‌های غیردولتی و حل و فصل مطالبات غیرجاری بانک‌ها دنبال خواهد شد.

بانک مرکزی در سال جاری با هدف تقویت تأمین مالی بخش مسکن و بهبود قدرت خرید خانوارها در این بخش، توسعه و معرفی ابزارهای جدید تأمین مالی در این حوزه را در دستور کار خود قرار داده است. در این خصوص می‌توان به موافقت شورای پول و اعتبار با ایجاد حساب سپرده سرمایه‌گذاری در بانک‌های تجاری با هدف استفاده از امتیاز تسهیلات مسکن و تنظیم و ابلاغ دستورالعمل تأسیس و فعالیت مؤسسات پس‌انداز و تسهیلات مسکن در کشور اشاره کرد. افزون بر این، هم‌راستا با رویکرد بانک مرکزی در زمینه کاهش هزینه‌های تأمین مالی، کاهش نرخ سود تسهیلات در این بخش نیز با جدیت پیگیری شد. به عنوان یک اقدام مشخص در این زمینه می‌توان به کاهش نرخ سود تسهیلات از محل صندوق پس‌انداز مسکن یکم بانک مسکن به ۸/۰ و ۹/۵ درصد به ترتیب در بافت‌های فرسوده و مناطق دیگر شهری اشاره کرد. انتظار بر این است که با گشایش‌های صورت گرفته در زمینه تأمین مالی مسکن، زمینه رونق بخش مسکن و تحرک فعالیت‌های ساختمانی در کشور بیش از گذشته فراهم شود.

همچنین در سال جاری، حمایت نظام بانکی از صنایع تولیدی کشور نیز ادامه داشته است. به‌ویژه با توجه به تأکیدات مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) مبنی بر ضرورت فعال‌سازی ظرفیت‌های تولیدی صنایع کوچک و متوسط، دستورالعمل تأمین مالی بنگاه‌های کوچک و متوسط توسط این بانک تهیه و به شبکه بانکی کشور ابلاغ شد. در اجرای این دستورالعمل، درخواست واحدهای تولیدی متقاضی تسهیلات در سامانه‌ای که به همین منظور ایجاد شده، ثبت می‌شود. در ادامه، پس از بررسی و تأیید تقاضاهای ارایه شده در کارگروه‌های استانی، واحدهای واجد شرایط به شبکه بانکی معرفی می‌شوند. اقدام‌های نظام بانکی در این زمینه به همراه اقدام‌های دیگر انجام شده در خصوص بازبینی برخی دستورالعمل‌های نظارتی، شرایط بهتری را برای دسترسی واحدهای تولیدی به منابع مالی فراهم کرده است.

با توجه به نام‌گذاری سال ۱۳۹۵ به عنوان سال "اقتصاد مقاومتی، اقدام و عمل"، بانک مرکزی در سال جاری نیز همچون گذشته در تنظیم اقدام‌ها و سیاست‌های خود به رویکردهای اساسی سیاست‌های ابلاغی اقتصاد مقاومتی توجه ویژه داشته است. افزون بر این، در سال جاری و در راستای

اجرای برنامه‌های اقتصاد مقاومتی، توسط ستاد فرماندهی اقتصاد مقاومتی اجرای ۹ پروژه به بانک مرکزی محول شد که در این میان، ۵ پروژه به عنوان اولویت‌های اجرایی این بانک در سال جاری تعیین شد. فرایند اجرای پروژه‌های اقتصاد مقاومتی در چارچوب برنامه اجرایی تعیین شده با جدیت در کمیته اقتصاد مقاومتی بانک مرکزی پیگیری می‌شود.

افزون بر این، در فضای پس از برجام، بانک مرکزی به بهره‌برداری از ظرفیت‌های ایجادشده پس از این توافقات در جهت تقویت روابط کارگزاری، فعال نمودن شعب بانک‌های کشور، بهبود دسترسی به منابع مالی خارجی و کاهش هزینه‌های تأمین مالی خارجی توجه ویژه داشته که جملگی آثار مثبتی را برای نظام بانکی و کل اقتصاد کشور به ارمغان خواهند آورد.